

Οι προτάσεις Harding του 1955 για επίλυση του κυπριακού προβλήματος και οι προσπάθειες των Βρετανών να διασφαλίσουν τα στρατηγικά τους συμφέροντα μέσα από αυτές

Τον Οκτώβρη του 1955, έξι μήνες μετά την έναρξη του ανταποικιακού αγώνα από την ΕΟΚΑ, οι Βρετανοί, αδυνατώντας να καταστείλουν τη δράση των Κυπρίων, αποφάσισαν να διαπραγματευτούν ένα σχέδιο λύσης του κυπριακού προβλήματος. Θεώρησαν ότι ήταν χρονικά η κατάλληλη ευκαιρία για έναρξη συνομιλιών με τον Εθνάρχη Μακάριο. Της προσπάθειας αυτής ηγήθηκε ο Στρατάρχης John Harding, ο οποίος στις 3.10.1955 είχε αναλάβει καθήκοντα ως Κυβερνήτης της Κύπρου.

Η προσπάθεια των Βρετανών αποσκοπούσε στην εξεύρεση πολιτικής λύσης μέσω διαπραγματεύσεων με ταυτόχρονη καταστολή της ένοπλης δράσης της ΕΟΚΑ, διασφαλίζοντας τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα στρατηγικά συμφέροντα των Βρετανών στην ταραγμένη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Τα στρατηγικά αυτά συμφέροντα συνδέονταν πρώτα και κύρια με την ύπαρξη και λειτουργία των βρετανικών βάσεων με στρατιωτικές υποδομές για όσο καιρό το απαιτούσαν οι ανάγκες των Βρετανών.

Όχι λιγότερο σημαντική όμως ήταν και η στόχευση για διασφάλιση του μέλλοντος και των συμφερόντων της μειοψηφούσας τουρκοκυπριακής κοινότητας. Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της Βρετανίας για διασφάλιση της τουρκοκυπριακής κοινότητας αποτυπώνεται μέσα από τα έγγραφα των διαπραγματεύσεων και ακόμα περισσότερο μέσα από τα αποχαρακτηρισμένα βρετανικά και αμερικανικά έγγραφα.

Οι διαπραγματεύσεις Μακαρίου και Harding ναυάγησαν στα τέλη Φεβρουαρίου – αρχές Μαρτίου 1956.

Η επί του θέματος ιστοριογραφία επικεντρώθηκε στο εάν οι προτάσεις Harding αποτέλεσαν χαμένη ευκαιρία για την Κύπρο και ειδικότερα για τους Ελληνοκυπρίους, αναπτύσσοντας σχετική επιχειρηματολογία και ιστορική τεκμηρίωση ανάλογα με την τοποθέτηση.

Σημαντική, όμως, παραμένει και η πτυχή των βρετανικών ιδιαίτερων στρατηγικών συμφερόντων και η προσπάθεια των Βρετανών να τα διασφαλίσουν μέσα από τις προτάσεις Harding. Η πτυχή δεν έχει ερευνηθεί επαρκώς. Μπορεί, όμως, να φωτιστεί περαιτέρω μέσα από τα αρχεία, που αποχαρακτηρίστηκαν και δόθηκαν στη δημοσιότητα τόσο από το Foreign Office όσο και από το Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών (Foreign Relations of United States). Σε αυτό ακριβώς το θέμα θα επικεντρωθεί η εισήγηση αυτή.